

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
Iesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

XXII. Probatur eadem veritas ex conuenientia rationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

Spiritus sancti transire, ac immutari. Et paulò infra dicitur Corpus Christi non descēdere de cœlo, vt in Eucharistia præsens adsit, sed fieri præsens per transmutationem, & transmutationem panis in corpus. Et paulò pòst dicunt; Sub speciebus panis, verum corpus Domini contineri. Desinat igitur Plerumque martyr dicere, Græcos semper à transubstantiatione abhorruisse: desinat etiam Kemnitijs mentiri, Græcos in Concilio Florentino admittere noluisse mutationem istam panis in corpus Domini. Ecce enim inimici nostri sunt iudices, sunt, qui & Calvinistas reprehendunt, quòd solum figuram corporis Domini in Eucharistia agnoscant, & simul Concilium Florentinum arguunt, quòd verum corpus Domini, sed sine transmutatione in eodem Sacramento confiteantur.

CAPVT XXII.

Probatnr eadem veritas ex conuenientia rationis.

NUNC VLTIMO probanda est eadem veritas congruentia secundum rationem. Nam patet, quòd Deus voluerit, Corpus Christi, verè ac literaliter communicari fidelibus manducandum, Lutheram (cum quibus nunc disputamus) concedunt: et profectò indicat omninò conueniens fuisse, vt non solum pane & vino, qui est cibus & potus communissimus & optatissimus, id fieret, sed etiam vt substantia panis recederet, & accidentia remanerent.

Ac PRIMVM congruum fuisse, vt substantia panis ab eodem probatur his rationibus. PRIMÀ ratio est, quia corpus Christi, vt supra diximus, manet sub accidentibus panis, non in vase, aut in loco, sed planè ad eum modum, quo substantia panis manet sub accidentibus suis, excepta informatione: quòd idè ex natura rei mouetur ad motum accidentium, & desinat esse Sacramentaliter ad accidentia illorum desinere. Quod si cum corpore Domini maneret substantia panis, & accidentia duæ substantiæ haberent ordinem ad eadem accidentia, & desinat esse Sacramentaliter ad accidentia illorum desinere. Et quia substantia panis informaretur illis accidentibus, non autem corpus Christi; primarius ordo ad illa accidentia esset substantiæ panis, secundarius autem corporis Christi, &

consequenter ipsa accidentia per se primò demonstrarent, & significarent panem, secundariò autem corpus Christi: quod sanè absurdum esset. Nam si quis peteret, quid sit quod est in altari, oporteret respondere; Est panis triticeus, & etiam corpus Christi: & si quis quæreret, quid significant illa accidentia, respondendum esset, substantiam panis illic esse, & simul corpus Christi: & si alius interrogaret; Quid frangit Sacerdos, & communicantibus tanta religione distribuit? diceremus, panem triticeum, & simul corpus Christi. Profectò igitur multò còvenientius fuit ut solum Christi corpus ad illa accidentia ordinem haberet, & illa soli Christi corpori deseruirent.

SECUNDA ratio est ob venerationem Sacramenti. Nam si vnà cum corpore Domini substantia panis sub iisdem accidentibus contineretur, periculum esset, ne simpliciores adorarent panem: illi enim nõ distinguunt, sed simpliciter adorant, quod sub illis speciebus continetur.

TERTIA ratio est ob dignitatem; quia nõ videtur rationi consentaneum, ut simul maneant cibus ventris, & cibus mentis, panis terrenus, & panis cœlestis.

QUARTA ratio est, quia si panis substantia adesset, non posset corpus Domini sumi, quin solue retur ieiuniũ: ex quo sequeretur, ut nemo posset eodem die sæpius communicare; siquidem ex decreto Apostolorum, teste Augustino in epist. 118. cap. 6. non nisi à ieiunis corpus Domini ritè sumi potest. Et tamen constat ante M. annos fuisse in Ecclesia morem, ut Sacerdotes ter sacra celebrarent in die Natalis Dñi, ut patet ex Gregorio, homil. 8. in Euãgelia, & præterea extra eum diem certis de causis permittunt canones, ut vnus presbyter sæpius eodem die sacrum faciat & corpus Domini sumat.

IAM verò congruum fuisse, immò etiam necessarium, ut panis accidentia maneat, multis rationibus probari potest; quæ notandæ sunt, quoniam & Lutherus, & Petrus Martyr, & Kemnitius, & alij mirantur, cur sicut dicimus, panem transubstantiari, non etiam dicamus transfaccidentari.

PRIMA igitur ratio est, quia si etiam accidentia abessent, nullum esset in Eucharistia signum sensibile; proinde nullum esset Sacramentum. SECUNDA, quia non posset vllò modo vera esse Domini sententia: *Hoc est corpus meum*, si ita mutaretur totum in totum, ut nihil in vtroq; termino commune remaneret. TERTIA, quia hoc modo maius est meritũ fidei.

QUARTA, quia horror esset humanam carnem in propria specie manducare.

Quam rationem oppugnandam sumpsit Petrus Martyr in lib. contra Gardinerum multis in locis, sed maximè par. PRIMO, quoniam etsi Christi caro velatur speciebus panis, tamen nõ propterea assatur, sed adhuc remanet cruda, ac hoc non tollit horror. SECUNDO, quia maior est horro- mentis, quàm oculorum: horret enim qui scit se occidenda, etiamsi oculis non videat gladium. Et certè magis horret quis, si deberet comedere artocream, quàm sciret ex carne humana confectam, etiamsi non videret, nisi panaceum illud tegmen; quàm si iuberetur comedere verum panem, sed humani corporis similitudinem conformatum. TERTIO, quia Deus non solet parcere sensibus, quando aliquid nobis utile est: vnde proponit fidelibus suis calicè passionis, & mortis, horroris plenum. Sed hæc facillè solui possunt.

Ad PRIMVM respondeo, per illas species panis Christi carnem non assari, neque vlllo modo coqui; tamen magis tollit horrorem, quàm si assaretur. Nam causa horro- humana comedenda est læsio ipsius carnis: horret enim naturaliter homo vesci, & nutrirî carne humana, quia hæc lacerare, & destruere carnem suæ speciei. At si quis posset cum suum totum, & integrum sine vlla eius læsione intrare in corpus suum recipere, libentissimè faceret. Nam ex vehementi amore hoc desiderari, testantur amplexus arctissimi eorum, qui se valde diligunt: & in hoc modo comedendi magis horret animus assam carnem, quàm crudam, & viuam recipere, siquidem nouit sine læsione assari non posse. Iam igitur, quia in specie panis sumitur Christus integer, & viuus, & sine eius læsione, & nostra summa cum vtilitate, inde fit, ut animus non horreat.

Ad SECUNDVM dico, maiorem esse horrorem mentis, quàm sensuum; sed per species panis, & doctrinam fidei, tollit vtrumq; horrorem in Eucharistia sumenda.

Ad TERTIVM dico, Deum non parcere sensibus, quando agitur de sola pœna; parcere autem quando horror sensuum cum scelere cõiungeretur: scelus autem esset, Christi carnem in propria specie sumere, quia deberet necessariò lacerari, & destitui. Deinde in hoc Sacramento Deus consolari suos de-

piebat, non affligere: vnde debuit in hac re tollere horrorem, etiam si in aliis rebus aliquando non tollat.

ADDE, quod hæc ratio sumpta ab horrore, non est solius S. Thomæ, & Scholasticorum, sed multorum veterum Patrum; Ambrosij lib. 4. de Sacramentis, cap. 4. & lib. 6. cap. 1. Cyrilli in epistol. ad Calosyrium; Gregorij apud Paulum Diaconum in eius vita; Damasceni li. 4. cap. 14. Theophylacti in cap. 6. Ioan. & Augustini apud Gratianum, de consecr. dist. 2. can. Vtrum.

CAPVT XXIII.

Refelluntur Kemnitij obiectiones.

SVPEREST, vt ad ea respondeamus, quæ aduersarij contra transubstantiationem obiiciunt. AC PRIMVM soluam argumenta Kemnitij: ipse enim omnia collegit, quæ Lutherus in lib. de captiuit. Babylon. cap. 1. & Calvinus in lib. 4. Instit. cap. 17. §. 13. 14. & 15. contra transubstantiationem scripserunt. DEINDE soluam argumenta Petri Martyris, qui multa noua addidit ad superiora.

Igitur Kemnitius Lutherum & Calvinum sequutus, PRIMO loco proponit argumentum à nomine transubstantiationis. Sed obiiciunt Lutherus, Calvinus, Petrus Martyr, Kemnitius, & alij, quod nomen peregrinum & barbarum transubstantiationis, Concilium hoc inuenerit, quod signum est nouæ, peregrinæ, & barbaræ sententiæ.

Respondeo PRIMO, stultum esse, cum de re constet, litigare de nomine: de re autem ita constat, vt nõ possit magis constare. Nam Patres, vt supra vidimus, dixerunt panem substantialiter conuerti in carnem Christi, manentibus tamen accidentibus panis: & Hugo dixit, substantiam in substantiam ire; & Guimundus, Algerus, Petrus Cluniacensis ante hoc Concilium ex professo disputarunt, mutari substantiam panis, accidentibus non mutatis, quæ actio non potest vno verbo significari, nisi dicamus transubstantiari.

SECUNDO, licuit Concilio Nicæno in ipso Symbolo ponere nomen $\delta\mu\omicron\varsigma\ \sigma\iota\theta\varsigma$, & Concilio Ephesino nomen $\theta\epsilon\omicron\tau\omicron\varsigma$; maiori igitur ratione licuit Concilio Lateranensi in confessione fidei nomen transubstantiationis ponere. Nam in Concilio Nicæno C C C. X V I I I. Episcopi fuerunt, in